

Ewaluacja końcowa projektu

„Doskonały praktyk”

Raport

Łódź 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez **Unię Europejską**
w ramach **Europejskiego Funduszu Społecznego**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport powstał w ramach projektu „Doskonały praktyk”. Projekt realizowany był w ramach „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”, Priorytet III – „Wysoka jakość systemu oświaty”, Działanie 3.4 – „Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie”, Poddziałanie 3.4.3 – „Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe”.

Raport został opracowany przez:

Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o.

ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 17

90-248 Łódź

tel. (42) 633 17 19

fax. (42) 209 36 85

Autor raportu:

Dominik Witkowski

Główny specjalista ds. ewaluacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez **Unię Europejską**
w ramach **Europejskiego Funduszu Społecznego**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

Wstęp	4
1 Założenia i przebieg ewaluacji końcowej projektu	5
2 Streszczenie ewaluacji początkowej projektu.....	7
3 Streszczenie ewaluacji okresowej projektu.....	10
4 Rezultaty końcowych analiz ewaluacyjnych.....	14
4.1 Zadanie 5	14
4.1.1 Ocena pilotażowego wdrożenia programu „Doskonały praktyk” z perspektywy ekspertów	14
4.1.2 Ocena pilotażowego wdrożenia programu „Doskonały praktyk” z perspektywy Beneficjentów Ostatecznych	17
4.1.3 Opracowanie rekomendacji.....	19
4.1.4 Opracowanie monografii	21
4.2 Zadanie 6.....	22
5 Podsumowanie końcowych analiz ewaluacyjnych	24
Zakończenie	25

Wstęp

Raport z ewaluacji początkowej projektu „Doskonały praktyk” obejmował etap badawczo-analityczny ww. przedsięwzięcia tj. pierwsze 6 miesięcy jego realizacji (grudzień 2010 r. – maj 2011 r.) i koncentrował się na analizie Zadania 2 („Opracowanie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach – *Doskonały praktyk*”) oraz dodatkowo Zadania 3 w harmonogramie projektu („Rekrutacja”). Raport z ewaluacji okresowej powstał po zakończeniu etapu warsztatowo-praktycznego (listopad 2011 r.), a jego zakres tematyczny dotyczył przede wszystkim Zadania 4 („Wdrożenie programu *Doskonały praktyk* – pilotaż”). Niniejszy raport końcowy przygotowano po zamknięciu etapu eksperckiego i tym samym całego projektu (kwiecień 2012 r.). Z uwagi na to, treść dokumentu koncentruje się na analizie Zadania 5 („Ocena pilotażowego wdrożenia programu *Doskonały praktyk*”), kontynuuje prowadzoną od początku realizacji projektu ocenę prac podejmowanych w ramach Zadania 6 („Upowszechnienie rezultatów projektu”) oraz podsumowuje i zamyka cały proces ewaluacji przedsięwzięcia.

W rozdziale 1 dokumentu szczegółowo zrelacjonowano założenia i przebieg ewaluacji końcowej projektu. Z uwagi na to, iż ocena finalna musi uwzględniać wyniki wcześniejszych etapów ewaluacji, w rozdziale 2 i 3 streszczono przebieg i rezultaty odpowiednio ewaluacji początkowej i końcowej. Rozdział 4 prezentuje wyniki analiz ewaluacyjnych, a jego struktura, podobnie, jak w raporcie początkowym i okresowym jest pochodną układu Zadań w harmonogramie projektu objętych oceną i kolejności prac w ramach tych Zadań.

W podrozdziale 4.1 przedstawiono wyniki analiz ewaluacyjnych działań przeprowadzonych w ramach Zadania 5 (elementy składowe tej części raportu odpowiadają kolejności prac wykonanych w ramach Zadania 5 – od badań eksperckich przez diagnozę z udziałem uczestników projektu, po opracowanie rekomendacji i monografii podsumowującej przedsięwzięcie). W podrozdziale 4.2 przedstawiono z kolei wyniki analiz ewaluacyjnych działań przeprowadzonych w ramach Zadania 6, koncentrując się na kwestii portalu internetowego projektu i konferencji. Ostatnią fazę ewaluacji podsumowuje rozdział 5, a cały raport zamyka „Zakończenie”, w którym zaprezentowano wnioski wynikające z przeprowadzenia ewaluacji początkowej, okresowej i końcowej projektu.

1 Założenia i przebieg ewaluacji końcowej projektu

Zgodnie z harmonogramem badań ewaluacyjnych – trzecia i ostatnia faza ewaluacji projektu polegała na ocenie przebiegu i efektów Zadania 5 w harmonogramie przedsięwzięcia („Ocena pilotażowego wdrożenia programu *Doskonały praktyk*”), a następnie całościowej analizie projektu pod kątem wszystkich czterech przyjętych kryteriów stosowanych w każdej fazie ewaluacji:

- ✓ trafności – odpowiadającego na pytanie – czy i w jakim stopniu cele projektu/realizowane w nim działania odpowiadają na problemy i potrzeby grupy docelowej?
- ✓ skuteczności – odpowiadającego na pytanie – czy i w jakim stopniu działania realizowane w ramach projektu przyczyniają się do osiągnięcia planowanych celów i rezultatów?
- ✓ użyteczności – odpowiadającego na pytanie – czy i w jakim stopniu realizacja projektu korzystanie wpływa na sytuację podmiotów wchodzących w skład grupy docelowej?
- ✓ trwałości – odpowiadającego na pytanie – czy efekty/rezultaty projektu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji?

Jak zostało już wspomniane we wstępie do niniejszego raportu, ewaluacja końcowa objęła ostatni – ekspercki etap projektu, na który składały się przede wszystkim działania zmierzające do kompleksowej oceny pilotażowego wdrożenia „Programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach”. Ze względu na badawczo-analityczny charakter ww. prac, główną metodą pozyskiwania danych była analiza dokumentów zastanych (danych wtórnych) – w tym dokumentów o charakterze formalnym, jak i materiałów będących jednocześnie produktami przedsięwzięcia. Analiza danych wtórnych dostarczyła informacji dotyczących jakości wytworzonych produktów oraz informacji uzupełniających wnioski sformułowane w początkowym i okresowym raporcie ewaluacyjnym.

Poniżej dokładnie przedstawiono, jakie elementy projektu zostały objęte ewaluacją końcową oraz wymieniono dokumenty, jakie poddano analizom:

I. Zadanie 5 – „Ocena pilotażowego wdrożenia programu *Doskonały praktyk*” – w tym obszarze zapoznano się z treścią:

- 1) raportu charakteryzującego przebieg i efekty cyklu debat eksperckich;
- 2) scenariuszy sesji fokusowych i wniosków wypracowanych w trakcie zogniskowanych wywiadów grupowych;
- 3) „Raportu z przebiegu badań eksperckich” – podsumowującego debaty i wywiady grupowe z udziałem ekspertów;
- 4) opracowania pt. „Analiza przebiegu praktyk – perspektywa uczestnika” – podsumowującego indywidualne wywiady pogłębione z Beneficjentami Ostatecznymi i analizę wypełnianych przez nich dzienników praktyk;
- 5) opracowania pt. „Rekomendacje z zakresu opracowywania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania”;
- 6) opracowania pt. „Rekomendacje z zakresu wdrażania i realizacji programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania”;
- 7) monografii pt. „Doskonały praktyk – wdrożenie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach”.

II. Zadanie 6 („Upowszechnienie rezultatów projektu”) – w tym zakresie zapoznano się z:

- 1) zawartością i funkcjonowaniem portalu internetowego projektu;
- 2) programem, przebiegiem i efektami konferencji podsumowującej projekt;
- 3) pozostałymi działaniami promocyjno-upowszechniającymi (plakaty, ogłoszenia prasowe i radiowe, artykuły sponsorowane).

Na potrzeby skonfrontowania przebiegu powyższych Zadań z pierwotnymi założeniami, skorzystano również z opisu przebiegu projektu zamieszczonego we wniosku o dofinansowanie.

Efekty przeprowadzonych analiz zostały przedstawione w czwartym rozdziale raportu, w podziale na wyszczególnione powyżej Zadania projektowe i ich etapy.

2 Streszczenie ewaluacji początkowej projektu

Ewaluacja początkowa objęła badawczo-analityczny etap projektu, którego zasadniczym elementem było Zadanie 2 w harmonogramie przedsięwzięcia („Opracowanie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach – *Doskonały praktyk*”). Działania w ramach pierwszej fazy oceny prowadzono w okresie grudzień 2010 r. – maj 2011 r. i podsumowano we właściwym raporcie. Celem ewaluacji początkowej była wstępna (częstkowa) ocena dostosowania tematyki i działań przewidzianych w projekcie do potrzeb osób wchodzących w skład grupy docelowej.

Podobnie, jak w przypadku ostatniej fazy oceny, ze względu na badawczo-analityczny charakter prac, główną metodą pozyskiwania danych na potrzeby ewaluacji początkowej była analiza dokumentów zastanych, w tym przede wszystkim opracowań będących produktami Zadania 2:

- 1) raportu prezentującego wyniki studiów literaturowych nad dokumentami stanowiącymi podstawę programową nauczania przedmiotów zawodowych pt. „Programy nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach ponadgimnazjalnych a wymogi współczesnej gospodarki na wykwalifikowaną kadrę”;
- 2) raportów relacjonujących przebieg 8 dyskusji panelowych z udziałem dyrektorów szkół, nauczycieli i przedsiębiorców, mających na celu określenie kierunków podwyższania kwalifikacji kadry pedagogicznej;
- 3) dokumentu pt. „Plan rozwoju kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych/instruktorów praktycznej nauki zawodu w dziedzinach: ekonomia i administracja oraz marketing i zarządzanie”;
- 4) dokumentu pt. „Program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach”.

Dodatkowo, w ramach ewaluacji początkowej analizowano Zadanie 3 („Rekrutacja”) – w tym zakresie zapoznano się z organizacją przebiegu procesu rekrutacji i dokumentami przygotowanymi na jego potrzeby: regulaminem projektu i ankietą rekrutacyjną oraz Zadanie 6 („Upowszechnianie rezultatów projektu”) – w tym zakresie zapoznano się z: zawartością i funkcjonowaniem portalu internetowego oraz przeanalizowano spójność

pozostałych działań promocyjno-upowszechniających.

Wyniki analiz ewaluacyjnych przeprowadzonych we wstępnej fazie projektu „Doskonały praktyk” pokazały, iż realizacja tego przedsięwzięcia jest uzasadniona i powinna być korzystna dla wielu grup, nie tylko tych bezpośrednio uczestniczących w projekcie:

- ✓ Beneficjentów Ostatecznych – projekt powinien przyczynić się do wzrostu kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych/instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- ✓ uczniów szkół/placówek, z których pochodzą Beneficjenci Ostateczni – wzrost kwalifikacji zawodowych nauczycieli oraz możliwość przekazania praktycznej wiedzy i doświadczeń powinna przyczynić się do lepszego przygotowania absolwentów do wykonywania obowiązków zawodowych;
- ✓ szkół/placówek, z których wywodzą się Beneficjenci Ostateczni – projekt powinien przyczynić się do podwyższenia kwalifikacji kadry pedagogicznej oraz poprawy jakości kształcenia młodzieży (element wartości dodanej projektu);
- ✓ pracodawców – projekt powinien zaangażować przedsiębiorców w realizację zgodnego z ich postulatami systemu doksztalcenia nauczycieli, prowadzącego w efekcie do lepszego dostosowania kompetencji absolwentów szkół zawodowych do wymagań pracodawców;
- ✓ Projektodawcy – projekt stanowi punkt wyjścia do pełnienia przez Wyższą Szkołę Biznesu w Pile prestiżowej roli moderatora w regionalnych i wielopodmiotowych dyskusjach na temat dalszego dostosowywania szkolnictwa zawodowego do potrzeb współczesnego rynku pracy.

Pierwszy etap realizacji projektu dostarczył więc argumentów wskazujących na trafność całego przedsięwzięcia tj. dopasowanie założeń i pierwszych efektów do potrzeb odbiorców wsparcia i potencjalną użyteczność tj. dodatni wpływ na sytuację podmiotów bezpośrednio zaangażowanych i pośrednio korzystających z efektów projektu.

Na podstawie zebranych danych, należało również pozytywnie ocenić skuteczność badawczo-analitycznego etapu projektu. W efekcie jego realizacji przygotowano zakładany

„Program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach”, co równoznaczne było z osiągnięciem pierwszego celu szczegółowego projektu („Opracowanie programu doskonalenia zawodowego dla 80 nauczycieli kształcenia zawodowego o profilu: zarządzanie, marketing, administracja i ekonomia”). Ponadto, wytworzono inne zakładane produkty (portal internetowy, plan rozwoju kompetencji nauczycieli). Stwierdzono również, iż upowszechnienie za pomocą oficjalnej witryny internetowej projektu opracowań przygotowanych w ramach Zadania 2 będzie miało wpływ na utrwalenie efektów projektu i możliwość ich zastosowania po zakończeniu jego finansowania.

Co do procesu rekrutacji, wnioskowano, iż pod względem formalnym został zorganizowany i przebiegał bez zarzutu. Jedynym problemem były kłopoty zebraniem odpowiedniej liczby uczestników (które jednak nie wpłynęły na terminowy start etapu warsztatowo-praktycznego) – Projektodawca podjął w tym zakresie działania zaradcze.

3 Streszczenie ewaluacji okresowej projektu

Ewaluację okresową realizowano równolegle z warsztatowo-praktycznym etapem projektu, którego zasadniczym elementem było Zadanie 4 w harmonogramie przedsięwzięcia („Wdrożenie programu *Doskonały praktyk – pilotaż*”). Działania w ramach drugiej fazy oceny prowadzono w okresie maj-listopad 2011 r. i podsumowano we właściwym raporcie. Celem ewaluacji okresowej była ocena stopnia osiągnięcia rezultatów i celów projektu oraz diagnoza jego przebiegu pod kątem merytorycznym po upływie połowy zakładanego czasu wdrażania. Ponadto, miała ona za zadanie zweryfikować wstępne wnioski (sformułowane na etapie ewaluacji początkowej) odnoszące się do stopnia dostosowania tematyki i działań przewidzianych w projekcie do potrzeb osób wchodzących w skład grupy docelowej.

W ramach Zadania 4, Beneficjenci Ostateczni wzięli udział w dwóch modułach szkoleniowych („Nowe technologie i narzędzia ICT w przedsiębiorstwie”, „E-biznes – nowoczesne technologie i narzędzia w organizacji”), a następnie w 3-tygodniowych praktykach ciągłych w przedsiębiorstwach. Ewaluację okresową oparto na danych pierwotnych pozyskanych za pośrednictwem badań ankietowych realizowanych wśród osób uczestniczących w warsztatach i praktykach. Na potrzeby wybranej metody przygotowano trzy narzędzia badawcze w postaci ankiet audytoryjnych, za pomocą których przeprowadzono:

- ✓ badanie ankietowe ex-ante – na pierwszych zajęciach warsztatowych w ramach projektu;
- ✓ badanie ankietowe mid-term – na ostatnich zajęciach warsztatowych w ramach projektu;
- ✓ badanie ankietowe ex-post – po zakończeniu praktyk ciągłych w przedsiębiorstwach.

W ankiecie ex-ante zamieszczono pytania oceniające/diagnozujące:

- ✓ wpływ narzędzi promocyjnych;
- ✓ przebieg procesu rekrutacyjnego;
- ✓ motywy przystąpienia do projektu;

- ✓ poziom wiedzy teoretycznej/umiejętności praktycznych respondentów.

W ankiecie mid-term zamieszczono pytania oceniające/diagnostujące:

- ✓ organizację/przebieg/program warsztatów;
- ✓ jakość i przydatność materiałów szkoleniowych;
- ✓ przydatność przekazywanej wiedzy teoretycznej/umiejętności praktycznych.

W ankiecie ex-post zamieszczono pytania oceniające/diagnostujące:

- ✓ organizację/przebieg/program praktyk;
- ✓ przydatność uzyskanych umiejętności praktycznych;
- ✓ poziom wiedzy teoretycznej/umiejętności praktycznych respondentów.

Wspólnym elementem każdego z ww. typów narzędzia badawczego były pytania metrykalne (płeć, wiek) zamykające poszczególne ankiety.

Za pomocą ww. narzędzi badawczych zebrano również dane pierwotne diagnostujące przebieg i efekty Zadania 3 („Rekrutacja”), które uzupełniono danymi zastanymi przygotowanymi przez Projektodawcę oraz informacje odnośnie działań upowszechniających (Zadanie 6).

Wyniki analiz ewaluacyjnych przeprowadzonych w środkowej fazie projektu „Doskonały praktyk” pokazały, iż w warsztatach i praktykach wzięła udział grupa Beneficjentów Ostatecznych o nieco innej strukturze płci niż pierwotnie zakładał wniosek o dofinansowanie. Zamiast 45 kobiet i 35 mężczyzn w warsztatach i praktykach uczestniczyły 62 kobiety i 18 mężczyzn. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż Projektodawca uzyskał zgodę Instytucji Pośredniczącej na zmianę założeń odnośnie liczby kobiet i mężczyzn w grupie docelowej. Formalny przebieg procesu rekrutacyjnego (narzędzia i dokumentacja) był prawidłowy (co potwierdziła ewaluacja początkowa), a w ocenie zdecydowanej większości Beneficjentów Ostatecznych charakteryzował się sprawnością. Do zebrania odpowiednio licznej grupy docelowej z pewnością przyczyniły się właściwa promocja i upowszechnianie projektu, które były kontynuowane w przyjętych ramach także w przedziale czasu objętym ewaluacją okresową.

Grupa 80 Beneficjentów Ostatecznych zgodnie z planem Zadania 4 wzięła udział w dwóch modułach warsztatowych oraz praktykach ciągłych w przedsiębiorstwach w związku z czym osiągnięto 2 z 3 rezultatów twardego projektu:

- ✓ 80 nauczycieli kształcenia zawodowego wzięło udział w przygotowaniu do praktyki o charakterze praktycznym z zakresu nowych technologii i narzędzi ICT w administracji i ekonomii oraz w marketingu i zarządzaniu/z zakresu e-biznesu – nowoczesnych technologii i narzędzi w organizacji;
- ✓ 80 nauczycieli kształcenia zawodowego wzięło udział w trwających co najmniej 2 tygodnie praktykach w przedsiębiorstwach;

oraz wypracowano kolejne produkty projektu:

- ✓ 90 godzin przygotowania do praktyk;
- ✓ 90 godzin (przypadających na 1 Beneficjenta Ostatecznego) praktyk w przedsiębiorstwach;
- ✓ 6 kompletów (przypadających na 1 Beneficjenta Ostatecznego) materiałów szkoleniowych i dydaktycznych.

Wyniki ankietowych badań ewaluacyjnych wskazywały zarówno na skuteczność tej fazy projektu, jak również jej dopasowanie do potrzeb uczestników projektu i użyteczność. Po pierwsze, każdy z elementów składowych modułów warsztatowych znalazł grupę Beneficjentów Ostatecznych dla których był/okazał się szczególnie interesujący. Po drugie, strona organizacyjna warsztatów i praktyk została wysoko oceniona przez respondentów. Po trzecie, także warstwa merytoryczna obu etapów Zadania 4 została pozytywnie zaopiniowana – w kontekście wypracowanych produktów, szczególnie istotne było uznanie jakie zdobyły w oczach respondentów materiały szkoleniowe przygotowane na potrzeby warsztatów. Po czwarte, Beneficjenci Ostateczni stwierdzili przydatność wiedzy i umiejętności zdobytych w toku zajęć warsztatowych i praktyk.

Badanie ankietowe przeprowadzone przed rozpoczęciem warsztatów pokazało, iż założenia projektowe wychodzą naprzeciw oczekiwaniom grupy docelowej (co potwierdziło wstępne wnioski z początkowego raportu ewaluacyjnego, odnośnie trafności projektu),

natomiast badanie zamykające dostarczyło danych wskazujących na osiągnięcie rezultatów miękkich projektu tj. wzrostu u Beneficjentów Ostatecznych:

- ✓ zainteresowania i motywacji do stałego podnoszenia kwalifikacji;
- ✓ umiejętności poszukiwania wiedzy i stosowania nowych rozwiązań technologicznych w procesie dydaktycznym;
- ✓ jakość prowadzonego procesu kształcenia.

a tym samym wskazujących na skuteczność, użyteczność i trwałość efektów Zadania 4.

Porównanie samooceny ex-ante i ex-post wiedzy/umiejętności praktycznych Beneficjentów Ostatecznych w zakresie tematycznym projektu, dostarczyło z kolei konkretnych danych obrazujących wzrost kompetencji uczestników projektu w wyniku realizacji Zadania 4. Obok potwierdzenia wypracowania ostatniego elementu rezultatów miękkich (wzrost kompetencji dotyczących technologii, narzędzi i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w przedsiębiorstwach), dają one możliwość wnioskowania na poziomie celów szczegółowych, a konkretnie pozwalają stwierdzić osiągnięcie kolejnych trzech:

- ✓ uaktualnienie przez 80 uczestników projektu fachowej wiedzy związanej z kształceniem zawodowym;
- ✓ zwiększenie przez 80 uczestników projektu praktycznych umiejętności poszukiwania wiedzy dotyczącej nowych rozwiązań technologicznych i ich wykorzystania w procesie dydaktycznym;
- ✓ podniesienie praktycznych umiejętności 80 uczestników projektu w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw z branży ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania oraz potrzeb rynku pracy związanych z tymi obszarami.

Podsumowując, warsztatowo-praktyczny etap projektu można scharakteryzować jako:

- ✓ trafny tj. dostosowany do potrzeb Beneficjentów Ostatecznych i realizujący ich oczekiwania;
- ✓ skuteczny/użyteczny tj. prowadzący do osiągnięcia zakładanych celów, rezultatów i produktów, które pozytywnie zmieniają sytuację Beneficjentów Ostatecznych i innych podmiotów nieuczestniczących formalnie w projekcie (szkoły, uczniowie);
- ✓ generujący trwałe efekty tj. wypracowany w projekcie przyrost kompetencji Beneficjentów Ostatecznych będzie wykorzystywany w toku dalszej kariery zawodowej 80 nauczycieli kształcenia zawodowego.

4 Rezultaty końcowych analiz ewaluacyjnych

Ostatni – ekspercki etap projektu obejmujący przede wszystkim realizację Zadania 5 w harmonogramie przedsięwzięcia („Ocena pilotażowego wdrożenia programu *Doskonały praktyk*”), polegał na gruntowej analizie pilotażowego wdrożenia „Programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach” w oparciu o wielotorowe metody badawcze (debaty eksperckie, wywiady fokusowe, analiza treści dzienników praktyk), których efektem było opracowanie rekomendacji i monografii relacjonujących przebieg projektu i oceniających aplikacyjność zastosowanych rozwiązań. Na potrzeby analiz ewaluacyjnych, działania w ramach Zadania 4 podzielono na 4 grupy. Pierwsza dotyczyła badań eksperckich (debaty eksperckie, zogniskowane wywiady grupowe) – zob. pododdział 4.1.1. Druga obejmowała badania przeprowadzone wśród Beneficjentów Ostatecznych (indywidualne wywiady pogłębione, analiza dzienników praktyk) – zob. pododdział 4.1.2. Trzecia koncentrowała się na przygotowaniu treści rekomendacji na podstawie danych uzyskanych z ww. procedur badawczych (zob. pododdział 4.1.3), a czwarta na opracowaniu treści monografii podsumowującej projekt – zob. pododdział 4.1.4.

Zgodnie z założeniami, w ramach ewaluacji końcowej, zakończono również ocenę procesu upowszechniania i promocji projektu, gdzie w analizowanym etapie kluczowym wydarzeniem była konferencja podsumowująca przedsięwzięcie – zob. pododdział 4.2.

4.1 Zadanie 5

4.1.1 Ocena pilotażowego wdrożenia programu „Doskonały praktyk” z perspektywy ekspertów

Do udziału w eksperckiej części oceny pilotażowej edycji wdrożenia programu doskonały praktyk zrekrutowano 12 osób reprezentujących kadrę zarządzającą szkół, z których wywodzili się Beneficjenci Ostateczni oraz przedsiębiorstwa, w których uczestnicy projektu mogli odbywać praktyki. Tym samym spełniono wytyczne wniosku o dofinansowanie zakładające pozyskanie do badania ekspertów edukacyjnych, kadry zarządzającej szkół zawodowych i przedsiębiorców.

Zrekrutowana grupa ekspertów w pierwszej kolejności wzięła udział w cyklu 4 debat, które w odstępach tygodniowych odbyły się w październiku 2011 r. a następnie w 2 zogniskowanych wywiadach grupowych, jakie miały miejsce w listopadzie 2011 r. – na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, iż czasowy przebieg badań odzwierciedlał założenia harmonogramu projektu będącego częścią wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia. Debaty oraz późniejsze wywiady fokusowe były moderowane przez doświadczonych prowadzących: eksperta z zakresu kształcenia zawodowego i wykładowcę akademickiego.

Pierwsza z cyklu debat eksperckich miała zarówno charakter wprowadzający (przedstawienie uczestników, celów spotkań oraz projektu „Doskonały praktyk” jako całości), jak i stricte merytoryczny – prezentacje i poprezentacyjne dyskusje na temat: zmian w szkolnictwie zawodowym i przepisach prawnych oraz założeń projektu „Doskonały praktyk”. W trakcie drugiego spotkania przedstawiono informacje o treściach merytorycznych warsztatów przygotowujących do odbycia praktyk oraz zaprezentowano wyniki analizy przykładowych dzienników praktyk – na tej podstawie przeprowadzono dyskusję oraz zidentyfikowano zakres umiejętności, jakie powinni rozwijać uczestnicy ewaluowanego projektu. Debata nr 3 skoncentrowała się na analizie efektywności praktyk – zadaniem ekspertów było zidentyfikowanie zadań zrealizowanych w pełni, częściowo lub w ogóle nie przeprowadzonych w toku praktyk oraz zdiagnozowanie przyczyn takiego stanu rzeczy. Ostatnie spotkanie miało na celu uzupełnienie/zmodyfikowanie pilotażowej edycji program praktyk, tak aby spełnił on oczekiwania zarówno nauczycieli, jak i przedsiębiorców oraz przeprowadzenie analizy SWOT dla praktyk nauczycieli.

Po zakończeniu cyklu spotkań z udziałem ekspertów, Projektodawca przygotował dodatkowy (nieujęty w wykazie produktów) raport podsumowujący pierwszy etap badań, mający na celu ocenę programu doskonalenia zawodowego z perspektywy specjalistów. W ww. dokumencie przedstawiono harmonogram debat wraz z ich uczestnikami oraz sporządzono gruntowną charakterystykę każdego spotkania obejmującą program pracy ekspertów oraz wnioski z analiz i dyskusji. Na zakończenie dokonano podsumowania debat wraz z wyszczególnieniem kluczowych wniosków i rekomendacji. Na podstawie zarysowanej powyżej zawartości, omawiany dokument można potraktować jako swego rodzaju cząstkowy

raport badawczy w kontekście późniejszego przygotowania „Raportu z przebiegu badań eksperckich” – czego potwierdzeniem jest zawartość podrozdziału 3.1 zasadniczego produktu tego etapu Zadania 5, w którym mamy bezpośrednie odniesienia do treści raportu dotyczącego debat eksperckich.

Drugi etap oceny programu doskonalenia zawodowego „Doskonały praktyk” z punktu widzenia specjalistów, skupił się na jego efektywności i przyjął postać 2 sesji fokusowych. Fundamentem realizacji zogniskowanych wywiadów grupowych było przygotowanie scenariuszy fokusów obejmujących formułę realizacji wywiadów oraz cele badania. W przypadku pierwszej sesji jako cele określono uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- ✓ które działania/wnioski z debat eksperckich należy uznać za efektywne?
- ✓ jakie, istniejące formy współpracy nauki z biznesem ułatwią w przyszłości doskonalenie nauczycieli?

A ponadto, przedstawienie dobrych praktyk funkcjonujących na rynku oraz przeanalizowanie form doskonalenia nauczycieli w innych krajach. W przypadku drugiej sesji fokusowej scenariusz przewidywał omówienie takich zagadnień jak:

- ✓ plan praktyk;
- ✓ budowanie świadomości nauczyciela;
- ✓ narzędzia motywacji nauczyciela;
- ✓ formy doskonalenia nauczyciela.

Przebieg wywiadów został udokumentowany w postaci nagrań audio i przygotowanych na tej podstawie transkrypcji. Ponadto, opracowano zbiorcze zestawienie obrazujące wnioski wypracowane na sesjach fokusowych, które wykorzystano przy pracach na treści podrozdziału 3.3 („Analiza spotkań fokusowych”) „Raportu z przebiegu badań eksperckich”.

Jak już wcześniej wspomniano, badania z udziałem ekspertów podsumowano w zbiorczym raporcie stanowiącym jeden z głównych produktów Zadania 5, który zgodnie z harmonogramem opublikowano w styczniu 2012 r. W dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: teoretyczną (rozdział 1), metodologiczną (rozdział 2) i empiryczną

(rozdział 3). Rozdział 1 zatytułowany „Kształcenie ustawiczne nauczycieli i sytuacja szkolnictwa zawodowego wobec zmieniającego się rynku pracy” został przygotowany w oparciu o studia literaturowe i poruszał takie zagadnienia jak: kształcenie ustawiczne, doskonalenie nauczycieli, szkolnictwo zawodowe w Polsce i Unii Europejskiej, praktyki zawodowe, analizy rynku pracy. Rozdział 2 charakteryzował metody i techniki badawcze zastosowane do oceny programu doskonalenia zawodowego „Doskonały praktyk” z perspektywy ekspertów. W części metodologicznej znaczny nacisk położono na kwestię triangulacji w obrębie badań społecznych (w szczególności na triangulację metod zastosowaną w wykorzystanej w projekcie procedurze badawczej). Kluczowy, jeżeli chodzi o cel raportu jest rozdział 3, który zgodnie z wytycznymi wniosku o dofinansowanie stanowi podsumowanie przeprowadzonych badań eksperckich i zawiera wnioski w ich ramach uzyskane. Wspomniany już podrozdział 3.1 opiera się na treści wcześniejszego raportu z debat eksperckich, a rozdział 3.2 analizuje sesje fokusowe. Ponadto, rozdział 3 zawiera fragment 3.4 zestawiający dane uzyskane w trakcie debat i wywiadów fokusowych z ekspertami. Treść tego podrozdziału stanowi dobry punkt wyjścia do formułowania działań korekcyjnych/rekomendacji z zakresu opracowania i wdrażania programów doskonalenia zawodowego nauczycieli (realizując tym samym ostatnią wytyczną wniosku o dofinansowanie odnośnie zawartości analizowanego raportu).

4.1.2 Ocena pilotażowego wdrożenia programu „Doskonały praktyk” z perspektywy Beneficjentów Ostatecznych

Równoległe z ekspercką częścią oceny pilotażowej edycji wdrożenia programu „Doskonały praktyk” realizowano badania mające na celu dokonanie podobnej diagnozy przez Beneficjentów Ostatecznych. Zgodnie z harmonogramem projektu procedura badawcza zakończyła się w styczniu 2012 r. przygotowaniem opracowania pt. „Analiza przebiegu praktyk – perspektywa uczestnika”. Na tym etapie, tak jak przewidywał to wniosek o dofinansowanie zastosowano również jakościowe metody badawcze obejmujące indywidualne wywiady pogłębione z uczestnikami projektu (metodologię i wyniki relacjonuje rozdział 4 ww. raportu) oraz analizę dzienników praktyk wypełnianych przez Beneficjentów Ostatecznych (metodologię i wyniki relacjonuje rozdział 5 ww. raportu).

W pierwszej kolejności zrealizowanych zostało 49 indywidualnych wywiadów pogłębionych z nauczycielami, którzy wzięli udział w projekcie. Wywiady zostały zarejestrowane na nośnikach audio i przeanalizowane jakościowo. Głównym celem było poznanie mocnych i słabych stron poszczególnych części i modułów programu doskonalenia zawodowego „Doskonały praktyk” tak, aby móc wypracować wnioski i rekomendacje dla podobnych przedsięwzięć w przyszłości.

Z punktu widzenia ewaluacji projektu, diagnozy przeprowadzone wśród Beneficjentów Ostatecznych w ramach realizacji Zadania 5 potwierdziły wyniki badań ankietowych realizowanych przez Ewaluatora w toku Zadania 4 (przed warsztatami, po warsztatach, po praktykach):

- ✓ większość respondentów pozytywnie oceniła tematykę warsztatów i praktyk;
- ✓ większość respondentów pozytywnie oceniła przydatność wiedzy zdobytej w trakcie warsztatów i praktyk;
- ✓ większość respondentów nie miała problemów z samodzielnym projektem jaki był obligatoryjnym elementem praktyk w przedsiębiorstwach.

Drugim etapem procedury badawczej była jakościowa analiza treści dzienników praktyk wypełnianych przez Beneficjentów Ostatecznych. Badacze zapoznali się z kompletem 80 dokumentów, wyróżniając następujące kategorie analityczne:

- ✓ zgodność specjalizacji nauczyciela z branżą, w której funkcjonowało przedsiębiorstwo przyjmujące praktykanta;
- ✓ charakterystyka przedsiębiorstw przyjmujących praktykantów;
- ✓ zadania przewidziane w programie praktyk i formy ich realizacji;
- ✓ opinia opiekuna praktyk.

Wnioski jakie sformułowano na podstawie analizy dzienników praktyk również wskazywały na pozytywny przebieg praktycznego etapu Zadania 4. Niemniej jednak, przeprowadzona diagnoza zidentyfikowała te elementy i obszary praktyk, które powinny być zmodyfikowane i lepiej dopasowane do potrzeb i oczekiwań Beneficjentów Ostatecznych. W związku z tym opracowanie pt. „Analiza przebiegu praktyk – perspektywa uczestnika” również stanowiło

potencjalne źródło inspiracji dla autorów pakietów rekomendacji podsumowujących ogół doświadczeń wynikających z przygotowania i wdrożenia programu doskonalenia zawodowego dla nauczycieli „Doskonały praktyk”.

4.1.3 Opracowanie rekomendacji

Po zakończeniu analiz mających na celu ocenę pilotażowej edycji wdrożenia programu „Doskonały praktyk” z perspektywy ekspertów i Beneficjentów Ostatecznych, przystąpiono do formułowania ugruntowanych w zebranych danych działań korekcyjnych. W efekcie w kwietniu 2012 r. przygotowano dwa dokumenty: „Rekomendacje z zakresu opracowywania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania” oraz „Rekomendacje z zakresu wdrażania i realizacji programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania”.

Struktura obu ww. dokumentów jest podobna – pierwsze 4 rozdziały oparte zostały na analizach dostępnych danych wtórnych (studia literaturowe, wyniki innych badań), natomiast rozdział 5 poświęcono badaniom zrealizowanym w poprzednim etapie Zadania 5. Warto podkreślić, iż rekomendacje formułowane są zarówno w częściach opartych na analizie desk-research, jaki w rozdziałach opartych na danych wywołanych w toku realizacji Zadania 5.

W „Rekomendacjach z zakresu opracowywania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania” rozdziały 1-4 poświęcono formułowaniu i omówieniu rekomendacji w zakresie następujących obszarów/zagadnień:

- ✓ polityka oświatowa Unii Europejskiej;
- ✓ doskonalenie zawodowe nauczycieli w krajach Unii Europejskiej;
- ✓ kształcenie zawodowe w Polsce;
- ✓ doskonalenie zawodowe nauczycieli w Polsce.

Rozdział 5, jak już wspomniano odnosił się do wyników badań empirycznych. Na wstępie scharakteryzowano cel i metody badań, a następnie przystąpiono do formułowania

rekomendacji wynikających z zaleceń przedstawionych przez ekspertów i Beneficjentów Ostatecznych. Rekomendacje skupiły się na:

- ✓ wymiarze czasowym i zakresie merytorycznym warsztatów;
- ✓ zadaniach poszczególnych podmiotów zaangażowanych w praktyki oraz wymiarze czasowym praktyk;
- ✓ dokumentacji praktyk.

W „Rekomendacjach z zakresu wdrażania i realizacji programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcenia zawodowego z sektora: ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania” rozdziały 1-4 poświęcono formułowaniu i omówieniu rekomendacji w zakresie następujących obszarów/zagadnień:

- ✓ polityka i priorytety oświatowe Unii Europejskiej w zakresie kształcenia zawodowego;
- ✓ system kształcenia i doskonalenia nauczycieli w Polsce i Unii Europejskiej;
- ✓ rola przedsiębiorstw w doskonaleniu nauczycieli szkół zawodowych
- ✓ wdrażanie i realizacja form programów doskonalenia nauczycieli;

Rozdział 5 podobnie jak w poprzednio omówionym opracowaniu opierał się na wynikach badań empirycznych. Na wstępie również scharakteryzowano cel i metody badań, a następnie przystąpiono do formułowania rekomendacji wynikających z zaleceń przedstawionych przez ekspertów i Beneficjentów Ostatecznych. Rekomendacje skupiły się na:

- ✓ oczekiwanych formach doskonalenia nauczycieli;
- ✓ wdrażaniu i realizacji warsztatów;
- ✓ wdrażaniu i realizacji praktyk.

Na podstawie zagadnień poruszanych w poszczególnych rozdziałach i zakresu sformułowanych rekomendacji należy stwierdzić, iż autorzy obu ewaluowanych opracowań właściwie rozgraniczyli sferę planowania programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli i ich praktycznego wdrażania.

Wniosek o dofinansowanie projektu nie przedstawiał żadnych szczegółowych wytycznych odnośnie obu opracowań o charakterze rekomendacyjnym. Zakładano oparcie ich treści na propozycjach działań korekcyjnych wynikających z wcześniej przygotowanych raportów badawczych (co nastąpiło w rozdziale 5 analizowanych dokumentów) oraz zaprezentowanie sformułowanych rekomendacji na konferencji podsumowującej projekt (co również miało miejsce). W związku z tym, na podstawie zebranych danych, należy konkludować, iż ten etap Zadania 5 zakończył się przygotowaniem zakładanych produktów o wysokiej jakości, pozytywnie wpływających na całościową ocenę projektu pod kątem kryterium użyteczności i trwałości efektów.

4.1.4 Opracowanie monografii

Opracowaniem podsumowującym Zadanie 5 oraz projekt „Doskonały praktyk” jako całość była monografia pt. „Doskonały praktyk – wdrożenie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach”. Prace nad ww. dokumentem toczyły się równoległe z formułowaniem rekomendacji i zakończyły w kwietniu 2012 r.

Zgodnie z wytycznymi wniosku o dofinansowanie, powyższe opracowanie jest obszernym podsumowaniem doświadczeń zebranych w projekcie; wyczerpującym źródłem informacji na temat opracowywania i wdrażania programu kształcenia praktycznego dla nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz ewaluowania jego zawartości. Powyższe założenia realizuje rozdział 1 dokumentu, w którym scharakteryzowano projekt i jego materialne produkty oraz rozdział 4 i 5, w którym zreferowano doświadczenia z wdrażania i oceny programu „Doskonały praktyk”. Ponadto, opracowanie powinno zawierać:

- ✓ analizy rynku pracy w zakresie zapotrzebowania na absolwentów szkół zawodowych w branżach objętych projektem – wymóg ten realizuje rozdział 2 monografii;
- ✓ analizy innych programów doskonalenia zawodowego dla nauczycieli kształcących przyszłe kadry na potrzeby branż objętych projektem – wymóg ten realizuje rozdział 3 monografii.

Z uwagi na to, że wszystkie wymagania wniosku o dofinansowanie odnośnie ewaluowanej monografii zostały spełnione, ostatni produkt Zadania 5 należy uznać za odpowiadający swojemu przeznaczeniu i podobnie jak obie rekomendacje pozytywnie wpływający na całościową ocenę projektu pod kątem kryterium użyteczności i trwałości efektów.

4.2 Zadanie 6

W przedziale czasu objętym ewaluacją końcową, tak jak przez cały okres wdrażania przedsięwzięcia, na bieżąco aktualizowany i uzupełniany był portal internetowy projektu <http://www.doskonalypraktyk.pl/>, który w ten sposób wypełniał następujące funkcje:

- ✓ informacyjną – dostęp do opisu projektu, Projektodawcy oraz jego danych kontaktowych;
- ✓ dokumentującą – opis przebiegu projektu w różnych wymiarach jego realizacji;
- ✓ upowszechniającą – możliwość zgłoszenia chęci udziału w konferencji podsumowującej projekt; dostęp do elektronicznych wersji opracowań przygotowanych w ramach Zadania 5.

Kluczowym wydarzeniem w ramach procesu upowszechniania, jakie miało miejsce w ostatniej fazie realizacji projektu była konferencja podsumowująca, która odbyła się 12 kwietnia 2012 r. w Pile. Zgodnie z założeniami zawartymi we wniosku o dofinansowanie, w spotkaniu obok reprezentantów Projektodawcy wzięli udział przedstawiciele oświaty, pracodawców oraz Beneficjenci Ostateczni. Konferencja miała 3 zasadnicze cele:

- ✓ przedstawienie działań przeprowadzonych w trakcie projektu i osiągniętych dzięki nim rezultatów;
- ✓ dokonanie sumarycznej oceny projektu z perspektywy Projektodawcy, szkół i pracodawców;
- ✓ wręczenie Beneficjentom Ostatecznym zaświadczeń i certyfikatów potwierdzających udziału w projekcie.

Zgodnie z założeniami, uczestnicy spotkania poprzez otrzymane materiały konferencyjne mogli zapoznać się z rekomendacjami, jakie sformułowano względem projektu. Warto podkreślić, iż wszyscy zaproszeni prelegenci pozytywnie ocenili projekt, wskazując na jego przydatność, dla każdej ze stron zaangażowanych w opracowanie i wdrożenie programu doskonalenia zawodowego, stanowiącego trzon całego przedsięwzięcia.

5 Podsumowanie końcowych analiz ewaluacyjnych

Realizacja eksperckiego etapu projektu „Doskonały praktyk” zakończyła się dostarczeniem wszystkich zakładanych produktów. W ramach Zadania 4 opracowano 2 raporty z pilotażowego wdrożenia programu doskonalenia zawodowego (na podstawie wyników badania eksperckiego typu Foresight oraz sesji fokusowych z udziałem praktykantów) oraz 2 rekomendacje dotyczące opracowywania i wdrażania ww. programu. Z kolei w ramach Zadania 6 przeprowadzono konferencję podsumowującą projektu. Opracowanie, wdrożenie oraz dokonana w analizowanym przedziale czasu ocena programu doskonalenia zawodowego wraz z zaleceniami działań następczych (rekomendacjami) oznacza również osiągnięcie ostatniego z 5 celów szczegółowych – wypracowanie nowych rozwiązań organizacyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych we współpracy z pracodawcami. Wypracowanie ostatniego zestawu produktów oraz osiągnięcie ostatniego z celów szczegółowych pozwala pozytywnie spojrzeć na ekspercki etap projektu pod kątem ewaluacyjnego kryterium skuteczności.

Analizy przeprowadzone w ramach ewaluacji końcowej potwierdziły również wcześniejsze obserwacje Ewaluatora odnośnie trafności i użyteczności projektu. Eksperci biorący udział w debatach i sesjach fokusowych podkreślali pierwszy z tych czynników, natomiast wypowiedzi Beneficjentów Ostatecznych zebrane w trakcie indywidualnych wywiadów pogłębionych wskazywały na drugi z ww. obszarów, uwiarygodniając w ten sposób wyniki ankietowych badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w trakcie realizacji warsztatów i praktyk w przedsiębiorstwach.

Działania wdrożone w toku Zadania 5 i 6 prowadziły również do zapewnienia trwałości efektów projektu. Udokumentowanie i rozpowszechnienie monografii projektu oraz rekomendacji w zakresie opracowywania i wdrażania podobnych inicjatyw, z pewnością przyczyni się do wykorzystania doświadczeń wyniesionych z projektu „Doskonały praktyk” w innych przedsięwzięciach mających na celu doskonalenie zawodowe nauczycieli w oparciu o praktyki w rzeczywistym środowisku pracy. W omawianym obszarze istotne znacznie ma również udostępnienie raportów, rekomendacji i monografii przygotowanej w ramach Zadania 5 na portalu internetowym projektu, co umożliwiło dostęp od rezultatów innym podmiotom, bezpośrednio nie zaangażowanym w realizację ewaluowanego przedsięwzięcia.

Zakończenie

Przeprowadzenie ewaluacji końcowej oznaczało zamknięcie kompleksowego procesu oceny projektu „Doskonały praktyk” i było podstawą sformułowania poniższych wniosków końcowych odnoszących się do planowanych produktów, rezultatów i celów ww. przedsięwzięcia.

Wyniki przeprowadzonych badań i analiz ewaluacyjnych, wskazują, iż w toku wdrażania projektu „Doskonały praktyk” dostarczono komplet zakładanych produktów:

- ✓ 1 program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach „Doskonały Praktyk”;
- ✓ 1 plan rozwojowy kompetencji nauczycieli;
- ✓ 90 godzin przygotowania do praktyk (warsztatów);
- ✓ 90 godzin (przypadających na 1 Beneficjenta Ostatecznego) praktyk w przedsiębiorstwach;
- ✓ 6 kompletów (przypadających na 1 Beneficjenta Ostatecznego) materiałów szkoleniowych i dydaktycznych;
- ✓ 2 raporty z oceny pilotażowej edycji wdrożenia programu „Doskonały praktyk”;
- ✓ 2 rekomendacje;
- ✓ 1 monografia;
- ✓ 1 konferencja;
- ✓ 1 portal.

Wyniki przeprowadzonych badań i analiz ewaluacyjnych, wskazują, iż w toku wdrażania projektu „Doskonały praktyk” osiągnięto zakładane:

1) rezultaty twarde:

- ✓ 80 nauczycieli kształcenia zawodowego wzięło udział w przygotowaniu do praktyki o charakterze praktycznym z zakresu nowych technologii i narzędzi ICT w administracji i ekonomii oraz marketingu i zarządzaniu oraz e-biznesu, nowoczesnych technologii i narzędzi w organizacji;

- ✓ 80 nauczycieli kształcenia zawodowego wzięło udział w trwających co najmniej 2 tygodnie praktykach w przedsiębiorstwach;
- ✓ minimum 40 przedsiębiorstw zostało zaangażowanych w realizację programu doskonalenia zawodowego dla nauczycieli zawodu w rzeczywistych warunkach środowiska pracy;

2) rezultatów miękkich:

- ✓ u 90% spośród 80 Beneficjentów Ostatecznych o 90% wzrosły/wzrosła: zainteresowanie i motywacja do stałego podnoszenia kwalifikacji, umiejętność poszukiwania wiedzy i stosowania nowych rozwiązań technologicznych w procesie dydaktycznym, jakość prowadzonego kształcenia;
- ✓ 80 Beneficjentów Ostatecznych poprzez uczestnictwo w warsztatach i praktykach poszerzyło minimum o 90% kompetencje z zakresu nowych technologii oraz narzędzi i rozwiązań organizacyjnych stosowanych w przedsiębiorstwach.

Dostarczenie produktów oraz osiągnięcie rezultatów zaowocowało realizacją zestawu zakładanych celów szczegółowych:

- ✓ opracowano program doskonalenia zawodowego 80 nauczycieli kształcenia zawodowego o profilu: zarządzanie i marketing oraz administracja i ekonomia;
- ✓ uaktualniono u 80 uczestników projektu fachową wiedzę związaną z kształceniem zawodowym;
- ✓ zwiększono u 80 uczestników projektu praktyczne umiejętności poszukiwania wiedzy dotyczącej nowych rozwiązań technologicznych i ich wykorzystania w procesie dydaktycznym kształcenia zawodowego;
- ✓ podniesiono praktyczne umiejętności 80 uczestników projektu w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw z branży ekonomii i administracji oraz marketingu i zarządzania i potrzeb rynku pracy związanych z tymi obszarami;
- ✓ wypracowano nowe rozwiązania organizacyjne w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji 80 uczestników projektu we współpracy z pracodawcami.

W konsekwencji zrealizowano cel ogólny projektu tj. podniesienie kwalifikacji 80 nauczycieli kształcenia zawodowego prowadzonego na potrzeby branż: zarządzanie, marketing oraz administracja i ekonomia, poprzez opracowanie, wdrożenie oraz udział w programie doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach.

Dostarczenie zestawu zakładanych produktów oraz osiągnięcie zakładanych rezultatów i celów jest równoznaczne z pozytywną oceną projektu „Doskonały praktyk” pod kątem ewaluacyjnego kryterium skuteczności i użyteczności. Wykorzystane w ramach Zadania 6 kanały promocji i upowszechniania projektu były z kolei jednym z głównych czynników zapewniających trwałość efektów przedsięwzięcia.

W toku ewaluacji okresowej i końcowej pozytywnie zweryfikowano początkowe wnioski odnośnie kryterium trafności projektu, zgodnie z którymi realizacja przedsięwzięcia była uzasadniona i korzystna dla Beneficjentów Ostatecznych, ale również uczniów szkół/placówek, z których pochodzą uczestnicy projektu, pracodawców oraz samego Projektodawcy dla którego wdrożenie projektu zapoczątkowało pełnienie roli moderatora w regionalnych, wielopodmiotowych dyskusjach na temat dostosowywania szkolnictwa zawodowego do potrzeb współczesnego rynku pracy (organizacja dyskusji panelowych w ramach Zadania 2, debat eksperckich w ramach Zadania 5 i konferencji w ramach Zadania 6).

